

10. marts 2026

FM 2026/147

Hermed fremsættes følgende beslutningsforslag i henhold til § 33 i forretningsordenen for Inatsisartut:

Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges at fremsætte forslag til ændring af Inatsisartutlov om orlov i forbindelse med graviditet, fødsel og adoption, således at selvstændige erhvervsdrivende med enkeltmandsvirksomhed ikke længere skal indstille eller lukke deres virksomhed for at kunne modtage barselsdagpenge fra Barselsfonden.

(Medlem af Inatsisartut Napaartoq Isak Petrussen, Demokraatit)

Begrundelse

I dag er det et krav, at selvstændige erhvervsdrivende med enkeltmandsvirksomhed skal indstille deres virksomhed i barselsperioden for at kunne modtage barselsdagpenge fra Barselsfonden¹.

Dette krav er blandt andet begrundet i administrative hensyn og ønsket om en klar afgrænsning mellem erhvervsaktivitet og barsel. Ordningen er indrettet således, at barselsydelsen skal træde i stedet for arbejdsindtægt under faktisk fravær.

Demokraatit mener imidlertid, at tiden er inde til at genoverveje denne model. Det kan ikke passe, at man i et moderne samfund skal lukke sin virksomhed for at kunne stifte familie.

Selvstændige erhvervsdrivende og iværksættere spiller en afgørende rolle i udviklingen af vores samfund. De skaber arbejdspladser, innovation og lokal vækst. Mange enkeltmandsvirksomheder er små og sårbare, og indehaveren er ofte selve fundamentet for driften. At kræve fuldstændig indstilling af virksomheden i en periode kan i praksis betyde tab af kunder, kontrakter og markedsposition. I værste fald kan det føre til, at virksomheden må lukke permanent. Vi har som samfund brug for flere iværksættere. Ikke færre.

Hvis rammevilkårene for selvstændige er dårligere end for lønmodtagere, sender vi et signal om, at iværksætteri og familieliv er svære at forene. Det er et forkert signal. Vi har en moralsk og politisk forpligtelse til at sikre, at det at få børn ikke bliver en økonomisk risiko for dem, der har valgt at skabe deres egen arbejdsplads.

Barselsordningen er skabt for at sikre familier et rimeligt forsørgelsesgrundlag under orlov. Men når ordningen for selvstændige erhvervsdrivende i praksis kan medføre, at deres livsværk sættes på spil, så er der noget, der ikke hænger sammen.

¹ § 48, stk. 1 i Inatsisartutlov nr. 5 af 19. november 2020 om orlov i forbindelse med graviditet, fødsel og adoption

Det er samtidig værd at bemærke, at kun ganske få enkeltmandsvirksomheder i de senere år har gjort brug af ordningen². Det kan indikere, at de eksisterende krav i praksis afholder selvstændige erhvervsdrivende fra at benytte sig af deres ret til barselsdagpenge.

Demokraatit mener derfor, at Naalakkersuisut skal fremsætte et ændringsforslag til Inatsisartutlov om orlov i forbindelse med graviditet, fødsel og adoption, der sikrer følgende:

- At selvstændige erhvervsdrivende kan modtage barselsdagpenge uden krav om fuldstændig indstilling eller lukning af virksomheden.
- At der etableres en model, hvor barselsydelsen kan kombineres med en vis begrænset erhvervsaktivitet, eventuelt med modregning, således at ordningen fortsat hviler på et rimeligt og ansvarligt grundlag.

Det handler ikke om at skabe en urimelig fordel for selvstændige erhvervsdrivende. Det handler om rimelighed og fleksibilitet. Vi skal naturligvis sikre, at ordningen fortsat er administrerbar og ikke åbner for misbrug. Men administrative hensyn må ikke stå i vejen for en tidssvarende og retfærdig løsning.

Hvis vi politisk ønsker et stærkt og lokalt forankret erhvervsliv, så skal vi også turde forbedre vilkårene for dem, der tager risikoen og starter egen virksomhed.

Vi håber, at forslaget vil få opbakning fra Naalakkersuisut og partierne her i Inatsisartut.

De økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Forslaget vil medføre behov for udarbejdelse af et lovforslag. De administrative omkostninger forbundet hermed forventes ikke at overstige et halvt akademisk årsværk af 250.000 kroner.

Eventuelle merudgifter til Barselsfonden vil afhænge af den konkrete model, herunder om der indføres modregning ved delvis erhvervsaktivitet. Da antallet af selvstændige erhvervsdrivende, der aktuelt benytter ordningen, er meget begrænset, forventes de samlede økonomiske konsekvenser at være beskedne.

De økonomiske og administrative konsekvenser for det private erhvervsliv

Forslaget vil forbedre rammevilkårene for selvstændige erhvervsdrivende og iværksættere. Det vil skabe større tryghed ved familiedannelse og kan på sigt have en positiv effekt på etableringslyst og erhvervsaktivitet. Forslaget medfører ingen administrative byrder for øvrige private virksomheder.

De økonomiske og administrative konsekvenser for borgerne

For borgere med enkeltmandsvirksomhed vil forslaget medføre øget fleksibilitet og økonomisk tryghed i forbindelse med barsel. For øvrige borgere medfører forslaget ingen direkte økonomiske eller

² Svar på § 37-spørgsmål nummer 226-2025

administrative konsekvenser.